

Brussel besteedt miljarden euro's aan duistere lobby's voor klimaat- en asielbeleid - dankzij de Europese Rekenkamer weten we het nu zeker

Door [Lode Goukens](#) - 12 april 2025

Geplaatst in [Corruptie](#) - [Europese Unie](#) - [Lobbycratie](#) - [NGO's](#)

Het lobbyschandaal rond de miljarden euro's die de Europese Commissie uitdeelde aan zogenoemde niet-gouvernementele organisaties (ngo's) werd de afgelopen dagen een stuk concreter. Volgens de Europese Rekenkamer ging het voor de jaren 2021-2023 om 7,4 miljard euro waarvan 3,3 miljard euro aan een select gezelschap van 30 ngo's. Het verslag van de Europese Rekenkamer is ondanks de eufemistische toon vernietigend. Waarschijnlijk daarom biechtte de Europese Commissie net voor het weekend op dat er inderdaad een probleem bestond, al weet ze dat aan 'individuele ambtenaren'.

Even kort samenvatten waar het over ging. De Europese Commissie gaf jarenlang geld aan ngo's om de publieke opinie te beïnvloeden. Doelwit waren vooral de andere EU-instellingen, waaronder (leden van) het Europees Parlement. Dit ging zover dat er geheime contracten bestonden tussen de Commissie en de ngo's waarin de doelwitten van het lobbywerk werden aangeduid en waarin gestipuleerd stond dat tegenstanders van het voorgestelde Commissiebeleid in diskrediet moesten worden gebracht.

Mea culpa

Jarenlang werden kritische vragen bij de Europese subsidiestromen weggezet als rechtse stemmingmakerij. Wat trouwens na het uitbreken van het lobbyschandaal in januari opnieuw gebeurde. Enkele Nederlandse Europarlementariërs hielden echter voet bij stuk en vroegen toch om een onderzoek.

Brussel besteedt miljarden euro's aan duistere lobby's voor klimaat- en asielbeleid - dankzij de Europese Rekenkamer weten we het nu zeker

Inmiddels heeft de Europese Commissie de wanpraktijken met tegenzin opgebiecht. Uiteraard werd het schaduwlobbyen geminimaliseerd. De bekentenis kwam onverwacht, maar blijkbaar noopte een audit van de Europese Rekenkamer (ECA) die maandag verscheen tot de plotse mea culpa. In een verklaring met de cryptische titel *Commission statement on the LIFE Programme* werd gedaan alsof het enkel over klimaat en milieu zou gaan, maar uit het verslag van de Rekenkamer blijkt dat het er bij andere afdelingen van de Commissie net zo aan toegaat. Bijvoorbeeld bij asiel en migratie. In sommige gevallen, zo weten we nu, hingen aan het geven van forse bedragen EU-geld geheime overeenkomsten die specifiek activisme en ongepaste lobby-acties oplegden (*'In some cases work programmes submitted by the NGOs and annexed to the operating grant agreements contained specific advocacy actions and undue lobbying activities'*).

'We zijn een groot voorstander van het *LIFE Programme* en erkennen de zeer belangrijke rol van ngo's,' reageerde Pieter Liese, de Duitse milieuwoordvoerder van de christendemocraten in het Europees Parlement. 'Er zijn echter duidelijke gevallen geweest van wangedrag door enkele individuele ambtenaren van de Commissie en enkele ngo's. Daarom zijn we blij met de verklaring van de Europese Commissie waarin zij erkent dat er sprake is van ongepaste beïnvloeding. Het is bemoedigend dat er al stappen zijn ondernomen om dergelijke incidenten in de toekomst te voorkomen en we steunen ook de toezegging van de Commissie om verdere maatregelen te nemen'.

Opnieuw 'individuele ambtenaren' dus. Maar hoe waarschijnlijk is dat? Feit is dat jarenlang en op grote schaal geld gekanaliseerd werd naar groene ngo's. De bedragen kregen astronomische dimensies toen de PvdA'er Frans Timmermans in 2019 klimaat-Eurocommissaris werd en hij zijn partijgenoot Diederik Samsom aanstelde als kabinetschef.

Met het geld moest de Green Deal van Timmermans worden aangeprezen en tevens worden aangedrongen op nóg drastischer klimaatbeleid. Een tiental grote klimaat-ngo's draaide bijna uitsluitend op EU-geld. Ze kregen lijstjes met te organiseren acties en aan te pakken politici, onder wie leden van het Europees Parlement.

Het grote verschil met de bekende jarenlange subsidiëring van ngo's om bij de EU te lobbyen zat 'm in de omstandigheid dat de Commissie nu dus ook begon aan te even hoe, waar en bij wie de lobbyactiviteiten dienden plaats te vinden. Dat gaten ze zelfs in geheime contracten. In de woorden van BBB-Europarlementariër Sander Smit: 'De Commissie heeft eindelijk toegegeven dat in sommige gevallen de werkprogramma's die door ngo's werden ingediend en die als bijlage bij de operationele subsidieovereenkomsten werden gevoegd, specifieke belangenverdedigingsacties en ongepaste lobbyactiviteiten bevatten.'

Verkapte partijfinanciering

Volgens de Europese Rekenkamer bestaat er nog steeds geen betrouwbaar overzicht van het EU-geld dat naar ngo's gaat en wordt de informatie versnipperd gepubliceerd. 'Dit belemmert de transparantie, bemoeilijkt onderzoek naar de vraag of EU-middelen te veel geconcentreerd zijn op een klein aantal ngo's en beperkt het inzicht in de rol van ngo's in het EU-beleid'. Dat is ongeveer

Brussel besteedt miljarden euro's aan duistere lobby's voor klimaat- en asielbeleid - dankzij de Europese Rekenkamer

weten we het nu zeker

hetzelfde als zeggen dat veel geheim lijkt of geheimgehouden wordt. Ook schrijft de Rekenkamer: 'De definitie van ngo's sluit politieke partijen en vakbonden uit, maar niet andere soortgelijke organisaties, bijvoorbeeld stichtingen en verenigingen die door politieke partijen en vakbonden zijn opgericht als de facto integrale onderdelen daarvan.' Wat hier kennelijk wordt bedoeld, is dat een deel van de uitgekeerde subsidies eigenlijk verkapte partijfinanciering is.

De auditeurs van de Rekenkamer haastten zich vervolgens om te verklaren dat de niet-gouvernementele en andere maatschappelijke organisaties zorgen voor 'een grotere deelname van burgers aan de democratische beleidsvorming van de EU door een transparante en permanente dialoog te voeren'. Maar, zo voegen ze eraan toe: 'Om publieke besluitvormers ter verantwoording te roepen, moeten burgers niet alleen weten aan wie en met welk doel EU-middelen worden toegekend, maar ook hoe deze zijn gebruikt en of de ontvangers ervan de EU-waarden respecteren.'

De welles-nietes-discussie over het lobbyschandaal kan nu dus worden beëindigd, want de feiten staan vast. Om nogmaals de Rekenkamer te citeren: 'De Commissie heeft de informatie die zij had over de belangenbehartigingsactiviteiten van ngo's die met EU-subsidies werden gefinancierd, niet naar behoren openbaar gemaakt. Ook vaardigde de Commissie pas tijdens de controle richtsnoeren uit waarin staat dat subsidieovereenkomsten ontvangers niet mogen verplichten om te lobbyen bij EU-instellingen.'

De Rekenkamer vermeldt expliciet dat de foute praktijken zich niet alleen afspeelden bij het *LIFE Programme* voor klimaat en milieu, waar de malversaties het eerst aan het licht kwamen. Ook andere EU-programma's werden onder de loep genomen, zoals het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+), Horizon Europa en het Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF), bekend van de financiering van ngo's die bootjes met illegale migranten oppikken uit zee en in de EU aan land brengen. 'Het verslag,' aldus de Rekenkamer, 'werd opgesteld in het licht van de recent toegenomen publieke en politieke belangstelling voor EU-financiering voor ngo's'.

Twifelen hoeft niet meer

Dat is een bijna komische formulering. Want waarom deed de Europese Rekenkamer dit onderzoek? Omdat het Europees Parlement erom vroeg, nadat was gebleken dat toenmalig Eurocommissaris Frans Timmermans in het geheim actiegroepen subsidieerde om bij Europarlementariërs [te lobbyen voor zijn groene plannen](#). Dankzij de Europese Rekenkamer hoeft niemand er nu nog aan te twifelen: Brussel besteedt miljarden euro's aan duistere lobby's om EU-beleid te promoten.

Lode Goukens is journalist en docent.

Wynia's Week verschijnt drie keer per week, **156 keer per jaar**, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [HIER](#). Hartelijk dank!